

РОЗДІЛ II. АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК [349: 007: 341]340.137 (477)

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АДАПТАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ: ПРАВОВА ПРИРОДА, ЗМІСТ, ОСОБЛИВОСТІ

Арістова І.В., д.ю.н., професор
Ткаченко В.В., к.ю.н., доцент

*Сумський національний аграрний університет,
вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, Україна*

Визначено основні фактори необхідності активізації адаптації інформаційного законодавства до міжнародних інформаційно-правових стандартів. Проаналізовано концепції взаємодії норм національного та міжнародного інформаційного права. Досліджено основні положення теорії трансформації та теорії імплементації. Обґрунтовано доцільність застосування норм міжнародного інформаційного права у сфері внутрішньодержавних інформаційних відносин на основі теорії імплементації. Запропоновано визначення поняття «адаптація інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів».

Встановлено місце адаптації інформаційного законодавства України в процесі імплементації.
Ключові слова: адаптація, інформаційне законодавство України, норми міжнародного інформаційного права, взаємодія національних та міжнародних норм, теорія трансформації, теорія імплементації, інформаційне суспільство, глобалізація.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ АДАПТАЦИИ ИНФОРМАЦИОННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ К МЕЖДУНАРОДНЫМ ПРАВОВЫМ СТАНДАРТАМ: ПРАВОВАЯ ПРИРОДА, СОДЕРЖАНИЕ, ОСОБЕННОСТИ

Аристова И.В., Ткаченко В.В.

Сумской национальной аграрный университет, ул. Герасима Кондратьева, 160, г. Сумы, Украина

Определены основные факторы необходимости активизации адаптации информационного законодательства к международным информационно-правовым стандартам. Проанализированы концепции взаимодействия норм национального и международного информационного права. Исследованы основные положения теории трансформации и теории имплементации. Обоснована целесообразность применения норм международного информационного права в сфере внутривнутригосударственных информационных отношений на основе теории имплементации. Предложено определение понятия «адаптация информационного законодательства Украины к международным правовым стандартам». Установлено место адаптации информационного законодательства Украины в процессе имплементации.

Ключевые слова: адаптация, информационное законодательство Украины, нормы международного информационного права, взаимодействие национальных и международных норм, теория трансформации, теория имплементации, информационное общество, глобализация.

THEORETICAL-METHODOLOGICAL ADAPTATION IN BASES OF UKRAINIAN INFORMATIONAL LEGISLATION TO THE INTERNATIONAL LEGAL STANDARDS: LEGAL NATURE, CONTENT, FEATURES

Aristova I.V., Tkachenko V.V.

Sumy national agricultural university, str. Gerasim Kondratyev, 160, Sumy, Ukraine

The main factors of the need to activate the adaptation of information legislation to the international information and legal standards are determined. The concepts of interaction of the norms of national and international information law are analyzed. The basic provisions of the theory of transformation and the theory of implementation are studied. The expediency of using the norms of international information law in the field of interstate information relations on the basis of the theory of implementation is grounded. The definition of the notion of “adaptation of information legislation of Ukraine to international legal standards” is offered. The place of the adaptation of information legislation of Ukraine in the process of implementation is established.

All scientific-practical questions which are connected with international law use in the sphere of internal state relations which are researched within two theories which essence is presented in the context and features of notions “transformation” and “implementation” and respectively they are covered by these notions content. So at our point of view, during the implementation to the scientific circulation any notion, it’s should be considered their interrelations with such nations as “transformation” and “implementation”

Our position is that all notions excepting “adaptation”, “harmonization” and “unification” which are the implementation stages, face ways of implementation of the law, or their synonyms. Accordingly, “adaptation” – is the first stage of law statements implementation, “harmonization” – is the second one, “unification” – is the third one. In a way, the notional apparatus should base on the context of basic concept – “implementation” and its ways and stages. In this reason, it’s offered to use of notional apparatus not confusing with each other and how to stage the one hand, and following the scientific principle of “Occam’s razor”.

Key words: adaptation, information legislation of Ukrainian, norms of the international information law, interaction between national and international standards, theory of transformation, theory of implementation, information society, globalization.

Обґрунтовуючи **актуальність** теми статті, вважаємо за доцільне нагадати, що серед основних чинників, які впливають на необхідність адаптації інформаційного законодавства України до міжнародно-правових стандартів, постають, зокрема, інтеграційні процеси, виникнення та розвиток яких пов’язані зі створенням «такої форми суспільного розвитку, як глобальна інтеграція» [1, с. 1]. У свою чергу, серед основних типів процесів глобальної інтеграції провідна роль належить організаційно-правовій та інформаційній інтеграції, адже «саме інформація нині є вирішальним чинником, що визначає розвиток технології та інструментальних ресурсів загалом. Без неї використання матеріальних і енергетичних ресурсів для підтримки життєдіяльності й розвитку суспільства неможливе» [2]. Очевидним є й те, що Україна прагне стати органічною ланкою глобального інформаційного суспільства, яке, до речі, «включає до себе: 1) світову «інформаційну економіку» і розвинуті системи електронної комерції; 2) єдиний світовий інформаційний простір; 3) глобальну інформаційну інфраструктуру; 4) світову нормативно-правову систему» [3, с. 19].

Крім того, варто підкреслити, що, поетапно реалізуючи завдання стратегії щодо інтеграції до глобального інформаційного суспільства, однією зі складових якої постають питання узгодження та взаємодії національних правових систем і, відповідно, системи законодавства (зокрема, інформаційного), Україна взяла участь в обох етапах Світового саміту з розбудови інформаційного суспільства, за результатами яких було ухвалено Женевську декларацію принципів, Женевський план дій, Туніські зобов’язання та Туніський порядок денний інформаційного суспільства. Відповідно до вимог цих документів у серпні 2012 року було подано на розгляд Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) проект Указу Президента України «Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні», який був схвалений Розпорядженням КМУ від 15 травня 2013 року № 386 [4].

Також слід враховувати, що провідна роль у становленні глобального інформаційного суспільства належить таким міжнародним організаціям, як Організація Об’єднаних Націй, Організація Об’єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, Рада Європи, Європейський Союз тощо [3, с. 42]. Очевидним є те, що взаємодія з лідерами розбудови глобального інформаційного суспільства потребує від України врахування зазначених тенденцій під час формування та реалізації державної політики, серед яких, зокрема, необхідність адаптувати національне інформаційне законодавство до міжнародних правових стандартів, що, до речі, є необхідною умовою розвитку України і як суб’єкта міжнародно-правових відносин.

Метою статті постає визначення правової природи, змісту й особливостей адаптації інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів.

Пропонуємо розпочати з аналізу сутності наукових дискусій, присвячених питанням щодо визначення поняттєвого апарату інтеграційних процесів, взаємодії норм міжнародного і національного права та їх застосування. На нашу думку, слід цілком погодитися з Ю.С. Шемшученком, який зазначав, що «початковим пунктом гармонізації законодавства України з європейським правом є уніфікація термінології, що використовується в <...> правових системах. Без цього важко досягти взаєморозуміння в правовій сфері» [5]. Дійсно, «процес гармонізації потрібно починати з узгодженості юридичної термінології, зокрема запровадження в практику термінологічного багатомовного тезаурусу Європейського парламенту EUROVOC» [6]. Очевидно й те, що виконання положень Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», створення цілісної системи інформаційного законодавства, адаптованої до міжнародних норм, має ґрунтуватися на послідовному, структурованому підході, фундамент якого становить обґрунтовано визначений поняттєвий апарат.

Водночас проведений доктринальний та нормативно-правовий аналіз допоміг виявити існування таких понять, як «гармонізація», «адаптація», «рецепція», «пристосування», «уніфікація», «зближення», «наближення», «імплементація», «трансформація», «інкорпорація», «апроксимація» законодавства України до міжнародно-правових норм та принципів. Зокрема, було виявлено наявні

підходи щодо визначення змісту поняття «адаптація» – 1) «процес приведення...» [7]; 2) «зближення...» [8]; 3) процес зближення та поступового приєднання... [9]; поняття «правова адаптація» – «процес розроблення та прийняття нормативно-правових актів і створення умов для їх належного впровадження та застосування з метою поступового досягнення повної відповідності права України» [10, с. 32]. Очевидно, що поняття «адаптація» та «правова адаптація» співвідносяться між собою як загальне та часткове.

Однак у будь-якому разі адаптація – це процес, який пов'язаний з особливостями взаємодії норм міжнародного та національного, зокрема інформаційного, права. Намагаючись з'ясувати таку сутнісну характеристику поняття «адаптація» інформаційного законодавства України, як «процес приведення», вважаємо за необхідне зосередити увагу на усвідомленні загальних проблем співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права, особливостей застосування міжнародно-правових норм, а також підходів до їх вирішення. На нашу думку, це допоможе повернути увагу наукової спільноти до встановлення «корінних» чинників, які впливають на стан адаптації, зокрема, інформаційного законодавства.

Насамперед акцентуємо увагу на тому, що ще в першій половині ХХ століття у правовій доктрині сформувалися дві основні концептуальні позиції щодо розуміння проблеми співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права: дуалістична та моністична [11, с. 195-196; 12, с. 10-14]. Водночас, зважаючи на сучасні тенденції розвитку світового суспільства, варто враховувати позицію А.Н. Чумакова. Так, він зазначає, що «сучасний світ поступово трансформується в єдину систему, де різні структурні елементи однієї системи (наприклад, національні держави, міжнародні об'єднання, транснаціональні корпорації) втрачають свою колишню самодостатність, стаючи взаємозалежними елементами єдиного цілого» [13, с. 160]. Тобто автор акцентує увагу на змінах у соціальних процесах, відображення яких («трансформація в єдину систему»), на нашу думку, знаходить своє втілення в положеннях нових концепцій взаємодії міжнародного та національного права – концепцій «помірного» монізму та дуалізму [13, с. 160]. Наприклад, сутність теорії помірного дуалізму полягає в тому, що «міжнародне та внутрішньодержавне право – це різні правові системи, але вони тісно між собою пов'язані: їх норми можуть регулювати одні й ті ж самі предмети, доповнювати одна одну та колідувати між собою» [14, с. 199].

Слід констатувати, що на сьогодні представники обох концепцій – моністичної та дуалістичної – фактично сформували єдину позицію щодо розуміння проблеми співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права – це дві різнопорядкові, але тісно взаємодіючі між собою «правові конструкції». Нам лише залишається цілком погодитися з висновком, отриманим представниками обох концепцій. Таким чином, для визначення теоретико-методологічного підґрунтя адаптації інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів необхідно передусім усвідомити та з'ясувати особливості взаємодії норм міжнародного та національного права, зміст яких на сьогодні виражений у концепціях «помірного» монізму та дуалізму.

У роботі відстоюється позиція, згідно з якою вирішення проблеми взаємодії міжнародного та внутрішньодержавного права, крім вирішення суто на концептуальному рівні, потребує також визначитися з відповіддю на другу важливу наукову проблему – щодо застосування норм міжнародного права. У зв'язку з цим пропонуємо надалі дослідити основні положення теорії трансформації та імплементації як науково-теоретичного підґрунтя вирішення проблеми застосування норм міжнародного права, зокрема інформаційного.

Вважаємо за доцільне передусім звернути увагу на зміст теорії трансформації. Він полягає в тому, що застосування норм міжнародного права у сфері внутрішньодержавних суспільних відносин можливе лише за умови надання зазначеним нормам юридичної сили норм національного права за допомогою видання того чи іншого внутрішньодержавного правового акту. На нашу думку, важливо проаналізувати позицію С.В. Черниченка щодо видів трансформації, наприклад за критерієм «юридична техніка» [15, с. 151]: інкорпорація, легітимація, відсилання. Так, під інкорпорацією автор розуміє формальне «включення» норм міжнародного договору у внутрішнє право держави «за допомогою «включення» самого договору в його законодавство» [15, с. 155-158]. Легітимація, на думку С.В. Черниченка, відбувається тоді, коли з метою забезпечення виконання державою норм міжнародного права чи індивідуальних міжнародно-правових приписів приймається особливий внутрішньодержавний нормативно-правовий акт, який не повторює усі зовнішні ознаки відповідного міжнародно-правового акту. Нарешті, відсилання – це використання згідно з приписом

внутрішньодержавного права правил, встановлених міжнародними договорами або звичаями для врегулювання будь-яких внутрішньодержавних відносин [15, с. 155-158].

Узагальнюючи певні наявні розуміння змісту поняття «трансформація», вважаємо за необхідне навести основні постулати зазначеної теорії.

По-перше, оскільки міжнародне та внутрішньодержавне право – це різні правові конструкції, перше не може бути безпосереднім регулятором суспільних відносин у сфері дії другого. По-друге, для надання міжнародно-правовим нормам юридичної сили у сфері дії внутрішньодержавного права вони повинні бути «трансформовані» у норми національного права (іншими словами, набути їх сили). По-третє, процедура «трансформації» характерна для всіх випадків і способів приведення в дію норм міжнародного права всередині держави. По-четверте, проведення процедури «трансформації» забезпечується виданням відповідного «трансформаційного» національно-правового акту [15, с. 151]. До речі, такий підхід до розуміння змісту поняття «трансформація» («широке» розуміння змісту поняття) і досі має підтримку серед наукової спільноти у сфері міжнародного публічного та приватного права.

Разом з тим слід враховувати й критичні позиції щодо цієї концепції, головні з яких полягають у тому, що поняття «трансформація» є умовним. Серед іншого, це пов'язано з загальною проблемою використання поняттєвого апарату правової науки. На нашу думку, доцільно навести висновок прихильників іншого підходу в рамках теорії трансформації (вужького розуміння), які зазначають, що поняття «трансформація» в широкому розумінні не тільки не відображає сутність процесу застосування міжнародно-правових норм у національному законодавстві, а й не дає чіткого та цілісного уявлення про його зміст. Саме тому представники «вужького» розуміння наголошують, що «трансформація» не охоплює всі способи приведення в дію норм міжнародного права всередині держави, а є лише одним із зазначених способів [16].

Проведений доктринальний аналіз допомагає усвідомити, що до недоліків теорії трансформації, серед іншого, слід віднести й те, що її прихильники, досліджуючи механізм застосування міжнародно-правових норм у сфері внутрішньодержавних відносин, обмежуються лише, як правило, застереженням про необхідність видання відповідного «трансформаційного» національно-правового акту. Таким чином, поза увагою залишається необхідність виконання низки організаційно-правових заходів, що здійснюються міжнародними або національними органами відповідно до законодавства. Доречною тут, з нашої точки зору, є думка І.І. Лукашука, який звертає увагу на наявність у міжнародному праві не тільки правового, а й організаційно-правового методу функціонування, що проявляється у прийнятті суб'єктами міжнародного права організаційних заходів щодо реалізації його норм [17, с. 35].

Вважаємо, що, виходячи з цього, логічним постає висновок, якого дотримуються прихильники другої теорії (імплементатії), про те, що процедура застосування норм міжнародного права повинна враховувати як правотворчу, так і організаційно-виконавчу діяльність держав, що зазвичай охоплюється змістом іншого поняття – «імплементатія» (від англійського implementation – здійснення, втілення в життя). Наприклад, на думку М.О. Баймуратова, імплементатія передбачає застосування норм міжнародного права у практичну діяльність держав та інших суб'єктів. Тобто це «самостійна цілеспрямована системна діяльність, що приводить у дію всю систему норм міжнародного права» [18, с. 21]. Заслуговує на підтримку позиція А.С. Гавердовського, який пропонує власне визначення змісту процедури імплементатії міжнародно-правових норм як «цілеспрямованої організаційно-правової діяльності держав, яка здійснюється індивідуально, колективно або в рамках міжнародних організацій з метою своєчасної, всебічної та повної реалізації прийнятих ними у відповідності з міжнародним правом зобов'язань» [19, с. 62]. Водночас І.І. Лукашук пропонує враховувати й те, що імплементатія має правотворчий (у сфері правозастосування), організаційний, оперативно-виконавчий, а також контрольний характер [20, с. 134], чим забезпечується виконання міжнародно-правових зобов'язань державою. На нашу думку, таке визначення змісту поняття «імплементатія» уявляється досить системним, і ми використовуємо його в нашій роботі.

Вважаємо за необхідне зазначити, що існують вужьке та широке розуміння поняття «імплементатія». Імплементатія у вужькому розумінні – «це процес транспонування актів законодавства, включаючи створення порядку та процедур їхнього впровадження» [21]. Водночас у широкому розумінні імплементатія означає «застосування міжнародно-правових і внутрішньодержавних норм на виконання міжнародно-правових, а також створення на міжнародному та внутрішньодержавному рівнях умов для такого здійснення» [22, с. 101-102], тобто процес імплементатії містить розуміння,

практику застосування, забезпечення дотримання та виконання норм права органами державної влади. Враховуючи сутність широкого розуміння поняття «імплементация» та визначення цього поняття, надане І.І. Лукашук, який, очевидно, є прихильником саме широкого розуміння, ми погоджуємося з широким розумінням поняття «імплементация». У роботі також акцентується увага на тому, що характерною рисою теорії імплементации постає те, що залежно від змісту предмета та кінцевої мети міжнародно-правового регулювання взаємодія норм, зокрема, міжнародного інформаційного та внутрішньодержавного інформаційного права може суттєво відрізнятися. У зв'язку з цим у рамках теорії імплементации виділяють два основні підходи [23].

Узагальнюючи результати проведеного дослідження особливостей теорії імплементации, зазначимо наступне.

По-перше, виходячи з того, що міжнародне інформаційне та внутрішньодержавне інформаційне право – це дві різні системи, для застосування норм міжнародного інформаційного права у сфері внутрішньодержавних суспільних відносин необхідна санкція відповідного національного нормативно-правового акту.

По-друге, коли міжнародно-правові норми містяться у самовиконавчому договорі, вони мають на території держави пряму дію (використовується спосіб відсилання). Якщо ж міжнародно-правові норми містяться в договорі іншого типу (не самовиконавчому), то для їх застосування необхідно прийняти національно-правовий акт, що конкретизує зміст таких норм, у межах та в обсязі, обумовленими зазначеним міжнародним договором (використовується спосіб інкорпорації).

По-третє, коли міжнародно-правові норми призначені для регулювання політичних відносин, що виходять за рамки державних кордонів, національне право з метою імплементации відповідних міжнародно-правових приписів тільки забезпечує нормативну основу функціонування та взаємодії державних органів і посадових осіб у процесі виконання ними положень конкретного міжнародного акту.

По-четверте, процедура імплементации норм міжнародного інформаційного права являє собою органічне поєднання правотворчої (де це необхідно) і організаційно-виконавчої діяльності.

Нарешті, імплементация здійснюється у різні способи, серед яких виділяють: по-перше, інкорпорацію, при якій міжнародно-правові, зокрема інформаційні, норми, без змін відтворюються у внутрішньодержавних нормативно-правових актах; по-друге, трансформацію, при якій міжнародно-правові норми «трансформуються» у національне законодавство з урахуванням певних особливостей; по-третє – відсилка: 1) загальна, 2) приватна, 3) конкретна відсилка, при якій міжнародно-правові норми безпосередньо не включаються у текст закону, у якому міститься інформація про нього. На думку Д.А. Ісаєва, до способів імплементации також слід віднести й рецепцію права, яка полягає у «сприйнятті національним правом приписів міжнародного права через механізм ратифікації або схвалення міжнародних договорів, а також передачу (трансмісію) прав і обов'язків, покладених договором на державу, компетентним державним органам з метою їх безпосередньої реалізації. При цьому сама норма міжнародного права як регулятор міждержавних відносин залишається незмінною та обов'язковою для суб'єктів, що її створили» [24, с. 5].

Підсумовуючи проведене дослідження, вважаємо за доцільне зазначити, що, хоча обидві теорії (трансформації та імплементации) ґрунтуються на постулаті про самостійність і незалежність систем міжнародного і внутрішньодержавного права, процес їх взаємодії різний. Теорія трансформації обґрунтовує цю взаємодію як сукупність різних засобів юридичної техніки, які застосовуються з метою надання міжнародно-правовим нормам сили норм національного права [15]. Теорія імплементации розглядає цю взаємодію як комплекс правотворчих та організаційно-виконавчих заходів (що забезпечує застосування норм міжнародного права у внутрішньодержавному праві), які розрізняються залежно від предмета та кінцевої мети міжнародно-правового регулювання. Отже, при імплементации для застосування міжнародно-правових норм держава не лише приймає національні нормативно-правові акти, але й здійснює комплекс заходів для втілення їх у життя. Тобто, як зазначає М.О. Куц, «це повинно бути не лише декларативне визнання державою відповідних міжнародних стандартів, а й належне виконання цих стандартів її національними установами» [21].

Дослідження показали, що серед наукової спільноти положення теорії імплементации на сьогодні поділяють значно більше науковців, оскільки і в поняттєвому, і в змістовному плані вона набагато точніше, ніж теорія трансформації, описує механізм застосування міжнародно-правових норм у сфері внутрішньодержавних відносин. Трансформація ж розглядається лише як один зі способів імплементации.

Таким чином, дослідивши фундаментальні проблеми, по-перше, співвідношення норм міжнародного та внутрішньодержавного права, зокрема інформаційного, та, по-друге, застосування норм міжнародного права (у тому числі інформаційного) у сфері внутрішньодержавних відносин, було з'ясовано особливості концепцій монізму та дуалізму (під час дослідження першої проблеми) і теорії трансформації та імплементації (під час дослідження другої проблеми). Усвідомивши особливості взаємодії норм національного інформаційного та міжнародного інформаційного права, у роботі ми висуваємо гіпотеза про те, що адаптація інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів охоплюється положеннями теорії імплементації та її способами.

Крім того, враховуючи висновки, отримані І.І. Лукашуком [12], у роботі пропонується адаптація інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства розуміти як планомірний процес приведення інформаційного законодавства до міжнародних правових стандартів, який забезпечується низкою правотворчих, правозастосовних, правоохоронних, організаційних та контрольних заходів з метою забезпечення виконання Україною взятих на себе зобов'язань на шляху інтеграції до глобального інформаційного суспільства відповідно до міжнародних правових стандартів.

Водночас дослідження поняттєвого апарату допомогло усвідомити наступне. Усі науково-практичні питання, що пов'язані з застосуванням норм міжнародного права у сфері внутрішньодержавних відносин, досліджуються в рамках двох теорій, сутність яких проявляється у змісті та особливостях понять «трансформація» та «імплементація» і, відповідно, охоплюється змістом цих понять. Тобто, на нашу думку, вводячи у науковий обіг будь-які інші поняття, слід враховувати їх співвідношення з поняттями «трансформація» та «імплементація». А оскільки на сьогодні переважає наукова позиція прихильників широкого розуміння змісту поняття «імплементація» (згідно з якою «трансформація» – це лише один зі способів імплементації), точніше було б говорити про одне базове поняття, яким і постає поняття «імплементація».

У роботі відстоюється позиція, згідно з якою, за винятком понять «адаптація», «гармонізація» та «уніфікація», які, на нашу думку, доцільно вважати стадіями імплементації, усі інші поняття постають або способами імплементації норм права, або їх синонімами. Відповідно, «адаптація» – перша стадія імплементації норм права, «гармонізація» – друга стадія, «уніфікація» – третя стадія. Таким чином, поняттєвий апарат має ґрунтуватися навколо змісту базового поняття «імплементація», його способів і стадій. У зв'язку з цим пропонується уважніше підходити до використання поняттєвого апарату, не плутаючи між собою способи та стадії, з одного боку, та, дотримуючись наукового принципу «бритви Оккама» («не слід множити суще без необхідності»), або, як його ще називають, «принципу достатньої підстави», з другого боку, у всякому разі уникати вживання синонімічних понять, що, крім посилення плутанини, не приводить до отримання справді наукових результатів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтович Р.В. Глобальна інтеграція як нова форма суспільного розвитку [Електронний ресурс] / Р.В. Войтович. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10vrvfsr.pdf>.
2. Трач Ю.В. Інформаційна глобалізація як складник глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / Ю.В. Трач // VII Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва «Культурна трансформація сучасного українського суспільства»: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конференції, Київ, листопад, 2009 р. – Режим доступу : culturalstudies.in.ua/knigi_10_26.php.
3. Крегул І.Ю. Співробітництво України з міжнародною організацією ЮНЕСКО у сфері правового забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. Ю. Крегул; Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К., 2012. – 230 с.
4. Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 386 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/3yQc5p>.
5. Шемшученко Ю.С. Теоретичні проблеми гармонізації законодавства України з європейським правом [Електронний ресурс] / Ю.С. Шемшученко // Правова інформатика. – 2004. – № 3. – С. 2-5. – Режим доступу : <http://kul.kiev.ua/praci-2004-roku/juridichna-enciklopedija-v-6-t.-redkol.->

ju.s.-shemshuchenko-vidp.-red.-ta-in.html.

6. Брижко В.М. Адаптація інформаційного законодавства України до норм Європейського Союзу [Електронний ресурс] / В.М. Брижко. – Режим доступу : <http://goo.gl/yuqF5T>.
7. Пархоменко Н.М. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом : методи, етапи, види [Електронний ресурс] / Н.М. Пархоменко. – Режим доступу : <http://goo.gl/Pg5rZ7>.
8. Ратушний С.М. Деякі теоретичні питання гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами [Електронний ресурс] / С.М. Ратушний. – Режим доступу : <http://goo.gl/IDFM64>.
9. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 року № 1467 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/hZA7h4>.
10. Бурячок Т.О. Парламентський вимір європейської інтеграції / Т.О. Бурячок, І.В. Запатріна, В.О. Кравченко. – К. : Нора-прінт, 2005. – 104 с.
11. Левин Д.Б. Актуальные проблемы теории международного права / Д.Б. Левин. – М. : Наука, 1974. – 264 с.
12. Лукашук И.И. Нормы международного права в правовой системе России / И.И. Лукашук. – М. : Издательство «Спарк», 1997. – 322 с.
13. Чумаков А.Н. Глобализация. Контуры целостного мира : моногр. / А.Н. Чумаков. – [2-е изд. перераб. и доп.]. – М. : Проспект, 2011. – 430 с.
14. Хайд Ч. Международное право, его понимание и применение в США / Ч. Хайд. – М. : Издательство иностранной литературы, 1950. – Т. 1. – 355 с.
15. Черниченко С.В. Теория международного права / С.В. Черниченко : в 2-х т.– М. : Издательство : НИМП, 1999. – Т. 1 : Современные теоретические проблемы. – 336 с.
16. Аверков В.М. Теоретические проблемы унификации / В.М. Аверков // Московский журнал международного права. – 2000. – № 3. – С. 73-77.
17. Лукашук И.И. Функционирование международного права / И.И. Лукашук. – М. : Наука, 1992. – 223 с.
18. Баймуратов М.О. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування : від міжнародної угоди до імплементації у національне законодавство / М.О. Баймуратов // Вибори та демократія. – 2006. – № 4 (10). – С. 17-25.
19. Гавердовский А.С. Имплементация норм международного права / А.С. Гавердовский. – К. : Вища школа, 1980. – 318 с.
20. Лукашук И.И. Механизм международно-правового регулирования / И.И. Лукашук. – К. : Вища школа, 1980. – 165 с.
21. Куц М.О. Про особливості тлумачення терміна «імплементація» [Електронний ресурс] / М.О. Куц. – Режим доступу : <http://goo.gl/1H0Fz5>.
22. Словарь международного права [Электронный ресурс] / М.М. Аваков, Б.М. Ашавский, А.С. Бахов, С.Б. Бацанов и др. ; [редкол. : Б.М. Клименко (отв. ред.), В.Ф. Петровский, Ю.М. Рыбаков]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Междунар. отношения, 1986. – 432 с. – Режим доступа : <http://goo.gl/yRhQz8>.
23. Гаврилов В.В. Теории трансформации и имплементации норм международного права в отечественной правовой доктрине [Электронный ресурс] / В.В. Гаврилов. – Режим доступа : <http://goo.gl/2F943H>.
24. Исаев Д.А. Основные теории гармонизации законодательства в процессе формирования общих пространств Россия – ЕС [Электронный ресурс] / Д.А. Исаев // Российско-европейский центр экономической политики. – М., 2005. – Режим доступа : <http://goo.gl/rVpjEn>.

REFERENCES

1. Voytovich, R.V. "Global integration as the new form of social development", available at : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10vrvfsr.pdf>.
2. Trach, Yu.V. (2009), "Informational globalization as the element of globalizational processes", VII *Kulturolohichni chytannya pamyati Volodymyra Podkopaeva «Kulturna transformatsiya suchasnoho ukrayinskoho suspilstva»* : zb. materialiv Vseukrayinskoyi nauk.-prakt. konferentsiyi [VII Readings Cultural Memory of Vladimir Podkopayeva "Cultural transformation of modern Ukrainian society" : Common-Ukrainian sciences materials and practical conference], Kyiv, November, 2009, available at : culturalstudies.in.ua/knigi_10_26.php.
3. Kregul, I.Yu. (2012), "The collaboration of Ukraine with international organization UNESCO in the sphere of legal informational society in Ukraine", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, National University of biological resources the natural use of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
4. "On the development strategy of informational society in Ukraine" : The Resolution of Ministers Cabinet of Ukraine on the May 15, 2013 № 386, available at : <http://goo.gl/3yQc5p>.
5. Shemshuchenko, Yu.S. (2004), "Theoretical problems of Ukrainian legislation harmonization with European law", *Pravova informatika*, no. 3, pp. 2-5, available at : <http://kul.kiev.ua/praci-2004-roku/juridichna-enciklopedija-v-6-t.-redkol.-ju.s.-shemshuchenko-vidp.-red.-ta-in.html>.
6. Bryzhko, V.M. "Informational Ukrainian legislation adaptation to the statements of European Union", available at : <http://goo.gl/yuqFsT>.
7. Parkhomenko, N.M. "Ukrainian legislation harmonization with European and international law : methods, stages, types", available at : <http://goo.gl/Pg5rZ7>.
8. Ratushnyi, S.M. "Some theoretical questions of national legislation with international and legal statements", available at : <http://goo.gl/IDFM64>.
9. "About the conception of Ukrainian legislation adaptation to the legislation of European Union" : Resolution of Ministers Cabinet of Ukraine on August 16, 1999 № 1467, available at : <http://goo.gl/hZA7h4>.
10. Buryachok, T.O., Zapatrina, I.V. and Kravchenko, V.O. (2005), *Parlamentskyi vymir evropeyskoyi integratsiyi* [Parliament dimension of European integration], Nora-print, Kyiv, Ukraine.
11. Levin, D.B. (1974), *Aktualnye problemy teorii mezhdunarodnogo prava* [Actual problems of international law theory], Nauka, Moscow, Russia.
12. Lukashuk, I.I. (1997), *Normy mezhdunarodnogo prava v pravovoy sisteme Rossii* [Statements of international law in the legal system of Russia], Izdatelstvo «Spark», Moscow, Russia.
13. Chumakov, A.N. (2011), *Globalizatsiya. Kontury tselostnogo mira : monografiya* [Globalization. Contours of comprehensive world : monograph], Prospekt, Moscow, Russia.
14. Khayd, Ch. (1950), *Mezhdunarodnoe pravo, eho ponimanie i primeneniye v SShA* [International law, its interpretation and application in the US], Izdatelstvo inostrannoy literatury, vol. 1, Moscow, Russia.
15. Chernichenko, S.V. (1999), *Teoriya mezhdunarodnogo prava* [International law theory], vol. 1 : *Sovremennyye teoreticheskiye problemy* [Modern theoretical problems], Izdatelstvo : NIMP, Moscow, Russia.
16. Averkov, V.M. (2000), "Theoretical problems of unification", *Moskovskiy zhurnal mezhdunarodnogo prava*, no. 3, pp. 73-77.
17. Lukashuk, I.I. (1992), *Funktsionirovaniye mezhdunarodnogo prava* [International law functioning], Nauka, Moscow, Russia.
18. Baymuratov, M.O. (2006), "The legal nature of international standards of local government from an international agreement for implementation into national law", *Vybory ta demokratiya*, no. 4 (10), pp. 17-25.
19. Gaverdovskiy, A.S. (1980), *Implementatsiya norm mezhdunarodnogo prava* [Implementation of international law statements], Vyshcha shkola, Kyiv, Ukraine.

20. Lukashuk, I.I. (1980), *Mehanizm mezhdunarodno-pravovoho rehulirovaniya* [Mechanism of international law administration], Vyshcha shkola, Kyiv, Ukraine.
21. Kuts, M.O. “On peculiarities of interpretation of the term «implementation»”, available at : <http://goo.gl/IH0Fz5>.
22. Avakov, M.M., Ashavskiy, B.M., Bakhov, A.S., Batsanov, S.B. et al. (1986), *Slovar mezhdunarodnogo prava* [International law vocabulary], Mezhdunarodnye otnosheniya, Moscow, Russia, available at : <http://goo.gl/yRhQz8>
23. Gavrilov, V.V. “Transformational theories and statements of international law implementation to the domestic law doctrine”, available at : <http://goo.gl/2F943H>.
24. Isaev, D.A. (2005), “Basic theory of harmonization of legislation in the process of formation of common spaces of Russia – EC”, *Rossiysko-evropeyskiy tsentr ekonomicheskoy politiki*, available at : <http://goo.gl/rVpjEn>.

УДК 346.2: 342: 346.5: 340.134 (477)

ПРОБЛЕМИ ТА НЕДОЛІКИ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ, ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Коломоець Т.О., д.ю.н., професор, Заслужений юрист України,
Шумейко І.П., студент магістратури

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
t_deputy@ukr.net, ivanshummm@gmail.com*

Статтю присвячено проблемам у правовому регулюванні інституту державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, у тому числі тим, що виникли з набранням чинності новою редакцією Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Стаття містить пропозиції з удосконалення регулювання системи реєстраційних процедур і реєстраційних послуг.

Ключові слова: адміністративна послуга, державна реєстрація, реєстраційна процедура, реєстраційна дія, юридична особа, фізична особа – підприємець.

ПРОБЛЕМЫ И НЕДОСТАТКИ В ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕГИСТРАЦИИ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ И ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ-ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ В УКРАИНЕ, ПУТИ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Коломоец Т.А., Шумейко И.П.

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина
t_deputy@ukr.net, ivanshummm@gmail.com*

Статья посвящена проблемам в правовом регулировании института государственной регистрации юридических лиц и физических лиц – предпринимателей, в том числе тем, которые возникли со вступлением в силу новой редакции Закона Украины «О государственной регистрации юридических лиц, физических лиц – предпринимателей и общественных формирований». Статья содержит предложения по усовершенствованию регулирования системы регистрационных процедур и регистрационных услуг.

Ключевые слова: административная услуга, государственная регистрация, регистрационная процедура, регистрационное действие, юридическое лицо, физическое лицо – предприниматель.

PROBLEMS AND SHORTCOMINGS IN THE LEGAL REGULATION OF STATE REGISTRATION OF LEGAL ENTITIES AND INDIVIDUALS – ENTREPRENEURS IN UKRAINE AND WAYS TO OVERCOME THEM

Kolomoets T.O., Shumeiko I.P.

*Zaporizhzhya national university, str. Zhukovsky, 66, Zaporizhzhya, Ukraine
t_deputy@ukr.net, ivanshummm@gmail.com*

The article deals with the problems in the legal regulation of the institute of state registration of legal entities and individuals - entrepreneurs. January 1, 2016 came into force a new version of the Law of Ukraine “On state registration of legal entities and natural persons – entrepreneurs and community groups” (hereinafter – the Law). The